

De oude preekstoel van Nieuwpoort

NA vele veronderstellingen en allerhande gezegden van oudheidkundigen en vertellingen uit den volksmond⁽¹⁾, komen we opeens de volle waarheid te vinden over den ouden preekstoel die vóór den oorlog 1914 stond in de parochiekerk te Nieuwpoort. En aldus ook over den vroegeren preekstoel van St. Maartens te Ieper, die nu staat in de parochiekerk te Winnezele (Fransch-Vlaanderen).

De Kerkrekeningen van Nieuwpoort van het jaar 1514-1515⁽²⁾ geven ons hiervoor de volledige oplossing. Daar lezen we:

‘Jacob de Hoossche, beeldesnider vander stede van Dixmude die anghenomen heeft jehens de kercmeesters te maken, leveren ende te stellen eenen nieuwen preekstoel up de vormen ende maniere van eenen stoel staende binder stede van Ypre inde kerke van Sinte Maertins omme DXLIIII l.p. ende eene halve tonne harinx, waerup hy Jacob ontfaen heeft up... (rekening?) XXXVI l.p. ende betaelt XXXVI l.p.’

Dus is de preekstoel die stond in de St. Maartenskerk te Ieper, de oudste; hij diende als model voor dien van Nieuwpoort. Is de beeldhouwer van den Ieperschen preekstoel nu een D'hondt of Desquien, zooals men beweerd heeft, de Nieuwpoortsche preekstoel is gemaakt, geleverd en gesteld door Jacob de Hoossche, beeldhouwer te Diksmuide. De kunstenaar aanvaardde het werk tegen een som van 544 pond parisis en een Nieuwpoortsche toemaat van een halve ton baring.

Jacob de Hoossche, alias de Hoosche, wordt in 1523

(1) Biekorf 1937, bl. 73: St. Bernardus en zijn preekstoel te Nieuwpoort, door C.D.-A.V.

(2) Oud Archief-Nieuwpoort, N^r 3149, Kerkrekeningen 1514-1515. - Deze tekst werd ons bereidwillig bezorgd door den Heer Dr. L. Desniek, waarvoor onzen besten dank.

vermeld als meester ‘beyldesniider’ en lid van de gilde van ambachten van Diksmuide⁽¹⁾. Wie weet er meer over dezen kunstenaar?

Onze tekst stelt niet alleen de prioriteit van den Ieperschen preekstoel vast: hij bevestigt eens te meer het besluit van de oudheidkunde, die de beide werken aan het begin der 16^e eeuw toeschrijft. De Nieuwpoortsche preekstoel is van 1514-15: hetgeen terzelfder tijd de overlevering van den ‘preekstoel waarin Sint Bernardus te Nieuwpoort gepredikt heeft’ naar het rijk van de moderne legenden verwijst.

C.D.

Mengelmaren De Boerenmakke

(Vgl. Biekorf 1940-45, bl. 127 volg.)

Wat ik over de boerenmakke vernomen heb te Lapscheure en Oostkerke (Brugge) strookt volkomen met den uitleg gegeven door Deken De Bo in het ‘Westvlaamsch Idioticon’. De uitleg van Hervé Stalpaert over het gebruik van de boerenmakke in Biekorf t.a.p. komt zeer goed overeen met wat ik vernomen heb in bovengemelde gemeenten.

Ik bezit een boerenmakke, die Vader erfde van zijn oom Jacobus De Leyn, landbouwer te Moerkerke, den Hoorn, in de jaren 1870-1900. Doze makke bestaat uit drie delen: een vorkje plm. 10 cm. lang in ijzeren smeedwerk; een koperen ronde ring en een negenzijdig koperen steelstuk; een houten steel, eveneens negenzijdig en zwart geverfd.

Mijn moeder vertelt dat grootvader Franciscus Strubbe, bij zijn aanstelling als burgemeester te Oostkerke (Brugge) in 1894, van den dorpsmid twee boerenmakken als geschenk ontving: de eerste was een schupje, de tweede was een vorkje. Deze zinnebeelden van de boerenstiel of boerenmacht werden in de keuken opgehangen aan de bedsponde. De Zaterdag werd de boerenmakke netjes gekuist. Wanneer grootvader de Zondagnamiddag door zijn velden en weiden wandelde en zijn vruchten en beesten ging bezichtigen, droeg hij een boeren

(1) J. Weale, Les Eglises du Doyenné de Dixmude, bl. 149 (Brugge, 1874).